

Związki rodziny Rostworowskich z Warszawą

Spotkanie rodzinne w Milejowie w 1902 r.

Zebranie Komisji Historycznej TPW 12 lutego 2010 odbyło się wyjątkowo w drugi piątek miesiąca, w nietypowym miejscu: w Bibliotece Rolniczej na Krakowskim Przedmieściu, gdzie trwa wystawa poświęcona historii rodziny Rostworowskich.

Oprowadzał nas po tej wystawie jej autor: Stanisław Jan Rostworowski (ur. 1934), publicysta i wydawca, absolwent filologii polskiej KUL, działacz katolicki. Jest on wnukiem Stanisława Jakuba Rostworowskiego (1858-88), znanego malarza, a synem Stanisława Janusza Rostworowskiego (1888-1944), generała, obrońcy Warszawy w 1939 roku.

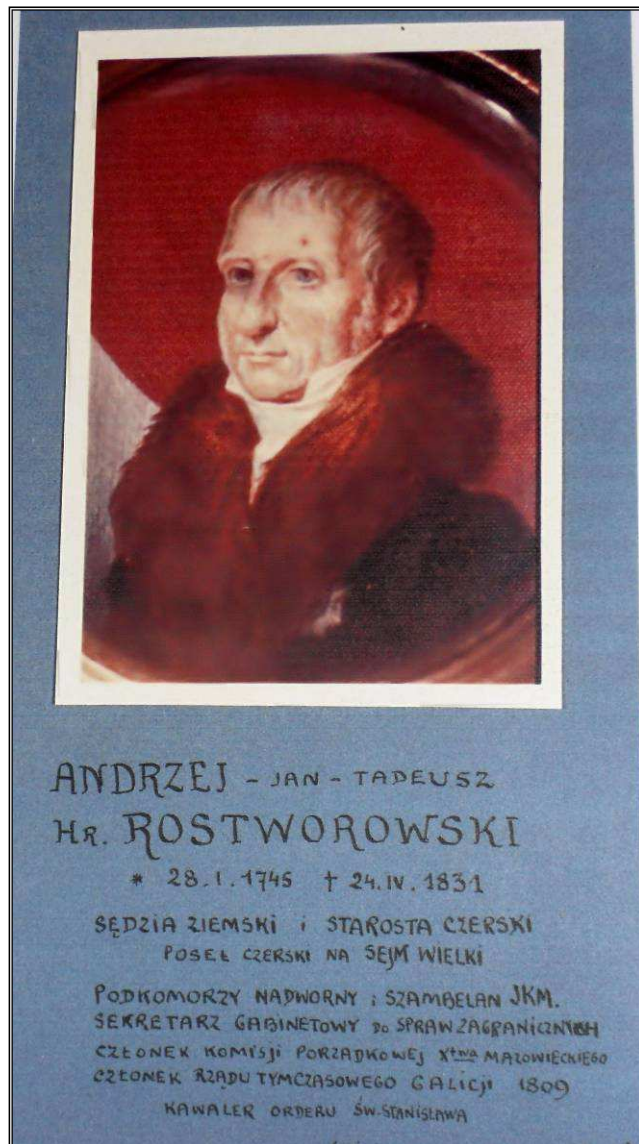
Tematem naszego spotkania na wystawie były związki rodziny Rostworowskich z Warszawą, to też nasz przewodnik opowiadał

Fragment herbu rodziny Rostworowskich umieszczonego na murze uniwersytetu w Padwie (XVI w.)

głównie o tych przedstawicielach swojego rodu, którzy takie związki mieli - a warto zaznaczyć, że rodzina Rostworowskich, herbu Nałęcz, wywodzi się z Wielkopolski, natomiast wielu wybitnych jej przedstawicieli (Karol Hubert - dramaturg, Emanuel - historyk, Jan Michał - poeta, prozaik, tłumacz, Marek - historyk sztuki, muzeolog) to postacie związane z Krakowem. Okazało się jednak, że kilkunastu Rostworowskich miało bliskie związki z Warszawą już od XVII wieku, gdy Wawrzyniec Rostworowski ożeniony z Anną Leśniowolską osiadł w Leśniowoli w powiecie czerskim. Jako pierwszy jednak zbudował dwór w Warszawie w jurdyce Wielopole Antoni Jan Rostworowski (1704-75), który od Augusta III otrzymał tytuł kasztelana zakroczymskiego. Jego syn Andrzej Rostworowski (1745-1831), poseł na Sejm Czteroletni, głosował za Konstytucją 3 maja, potem aktywny był w powstaniu kościuszkowskim. Po upadku powstania i trzecim rozbiore Polski przeniósł się do Lwowa, a jego synowie Jan i Stefan pozbawieni zostali szlacheckiego statusu. Historia jednak i dobre ożenki przywróciły im ziemiański status. Stefan (1784-1867) ożenił się z Anielą Orseti, był marszałkiem szlachty augustowskiej, właścicielem Kowalewiczyny.

Jan od Krzyża (1779-1853), został pułkownikiem wojsk napoleońskich, odznaczony był Złotym Krzyżem Virtuti Militari; ożenił się z Izabelą Rosengart, córką właściciela Hotelu Wileńskiego w Warszawie na Tłomackim; restauracja w tym hotelu była miejscem spotkań członków Towarzystwa Patriotycznego. Od 1834 był właścicielem tego hotelu. Obaj jego synowie Janusz (1811-1891) i Juliusz (1814-1874) studiowali przed powstaniem listopadowym prawo na Królewskim Uniwersytecie Warszawskim. Janusz w 1829 roku został kamerjunkerem cesarskiego dworu Mikołaja I, Juliusz brał udział w powstaniu listopadowym. Janusz ugodową orientację i karierę powiązaną z lojalnością wobec cara łączył z ważną działalnością społeczną i charytatywną dla Warszawy. Był członkiem Rady Głównej Opiekuńczej Zakładów

Maria z Glogerów czytająca książkę a obok jej mąż Roman Rostworowski.

Dobroczynnych, prezesem budowy Szpitala Św. Ducha (zbudowanym 1862), wspierał wraz z żoną Karoliną z Koflerów budowę szpitala dla dzieci przy ul. Aleksandrii, ofiarował znaczne zapisy na rzecz Instytutu Niewidomych.

W rodzinie Rostworowskich było dwóch, związanych za Warszawą księży jezuitów. Jan Kanty Rostworowski (1875-1963), sybirak, wybitny kaznodzieja i pisarz katolicki, redaktor wielu pism, w tym „Przeglądu Powszechnego”, w 1935 roku przeniósł się z Krakowa do Warszawy, był superiorem domu zakonnego SJ przy ul. Świętojańskiej, kapelanem Stronnictwa Narodowego. Więziony był na Pawiaku. O. Tomasz Rostworowski (1904-1974), m.in. prefekt jezuickiego seminarium w Wilnie, wstąpił się jako kapelan powstania warszawskiego, odznaczony Krzyżem Virtuti Militari. Po wojnie był znanym duszpasterzem akademickim w Łodzi, W czasach stalinowskich więziony Wronek 1950-56. Od 1963 kierownik polskiej sekcji Radia Watykańskiego.

Historii swego ojca, legionisty, adiutanta Sikorskiego i jego zwolennika - poświęcił nasz przewodnik wiele uwagi. Legionista, uczestnik wojny polsko-sowieckiej, bliski Sikorskiemu, przeciwnik przewrotu majowego, w 1939 roku dowódca obrony prawobrzeżnej Warszawy; po kapitulacji jako pierwszy złożył meldunek gen. Sikorskiemu o przebiegu obrony Warszawy. Po wyznaczonych mu przez gen. Sosnkowskiego misjach zagranicznych ponownie przybył do Warszawy 12 maja 1942 roku, wówczas jako jeden z dowódców AK. Wyznaczono mu jednak jako miejsce dowodzenia Kraków - i tam w 1944 roku został zamordowany przez gestapo.

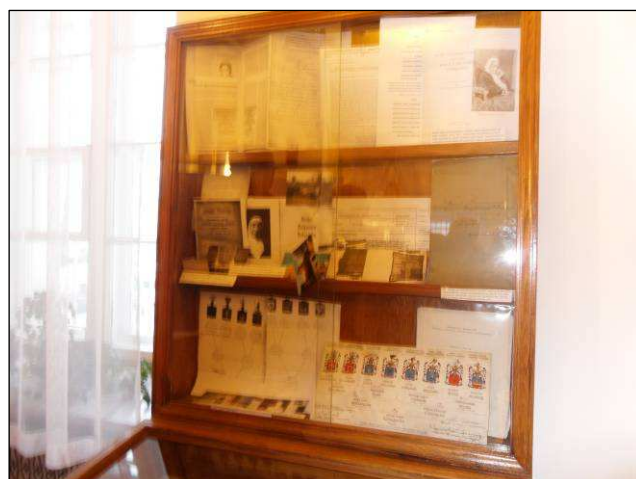
Autor wystawy: Stanisław Jan Rostworowski

Ciekawostką wartą zapisania są rodzinne związki Rostworowskich z Henrykiem Sienkiewiczem. Babką pisarza była Felicjana z Rostworowskich Cieciszewska. Jej córka Stefania, żona Józefa Sienkiewicza, była matką Henryka Sienkiewicza.

W wielkim skrócie zanotowaliśmy tu wiadomości z bogatej i ciekawej wystawy poświęconej dziejom jednej z polskich rodzin. Na zakończenie wpisaliśmy do książki pamiątkowej wystawy gratulacje i podziękowaniem dla pana Stanisława Jana Rostworowskiego, który poświęcił nam czas i przekazał dużo wiadomości tu zanotowanych, a więcej jeszcze tu nie zanotowanych. (bps)

Fotoreportaż

ze zwiedzania wystawy przez Komisję Historyczną TPW. Przewodnikiem jest autor wystawy Stanisław Jan Rostworowski.

Fot. Halina Niemiec